

Part

Ekfors Kraft AB, 556015-3099, Matarengivägen 15, 957 31 Övertorneå

Särskild förvaltare för Ekfors Kraft AB:s nätkoncession, advokat Johan Gulesjö,
Advokatbolaget Gulesjö & Jonasson, Kanalgatan 45B, 931 32 Skellefteå

Saken

Påstått missbruk av dominerande ställning; nättjänster

Beslut

Konkurrensverket avskriver ärendet från vidare handläggning.

Bakgrund

Haparanda Stad (Haparanda) har i en skrivelse som inkom till Konkurrensverket den 7 september 2010 gjort gällande att Ekfors Kraft AB (Ekfors) missbrukar sin dominerande ställning genom att fränkoppla (och således upphöra med att tillhandahålla nättjänster till) de kommunala anläggningarna Mattila norra pumpstation, Karungi vattenverk, Karungi skola och Harjubacken vattenverk (Korpikylä pumpstation) inom sitt koncessionspliktiga elnät.

Haparanda har i samma skrivelse hemställt att Konkurrensverket – jämväl interimistiskt – ska ålägga Ekfors att vid vite inte vägra, eller hota med att vägra, att tillhandahålla nättjänster till nämnda kommunala anläggningar.

Omständigheter

Ekfors innehar nätkoncessionen för koncessionsområdet 1892 lo som innefattar delar av Övertorneå och Haparanda kommuner. Inom koncessionsområdet är olika nät för gatu- och vägbelysning anslutna till Ekfors koncessionspliktiga nät för överföring av el. Dessa ägs av Ekfors.

Haparanda har sedan ett flertal decennier betalat Ekfors för att tillhandahålla gatu- och vägbelysning. I början av 2000-talet uppstod en tvist mellan Ekfors och Haparanda rörande ersättningen för gatu- och vägbelysningstjänsten. Som en följd av tvisten underlät Ekfors att tända gatu- och vägbelysningen när belysningssäsongen började den 15 augusti 2006. Detta föranledde Haparanda att anmäla Ekfors till Konkurrensverket för missbruk av dominerande ställning.¹ Efter att Konkurrensverket avskrivit anmälan yrkade Haparanda, med stöd av den subsidiära talerätten, att Marknadsdomstolen skulle ålägga Ekfors att avbryta sin leveransvägran av nättjänster och elenergi till den aktuella gatu- och vägbelysningen. Marknadsdomstolen lämnade Haparandas talan utan bifall.² Av domskälen framgår bl.a. att domstolen inte fann tillräckligt stöd för antagandet att Ekforsföretagen genom att vägra eller ställa orimliga krav för att låta ansluta belysningsanläggningar skulle obstruera en utveckling som innebar att kommunerna löste belysningsfrågan på annat sätt än genom Ekforsföretagens försorg, t.ex. genom att själva träda in på marknaden.

Med utgångspunkt i vad Marknadsdomstolen anfört i skälen till domen, och sedan det inte visat sig möjligt att nå en ekonomisk uppgörelse med Ekfors, beslutade Haparanda att under hösten 2009 uppföra cirka 12 km egna anläggningar för gatu- och vägbelysning utefter vägarna i Mattila, Karungi och Korpikylä. Haparanda bedömde att delar av det aktuella nätet skulle kunna anslutas till andra kommunala elektriska anläggningar som skulle kunna förse

¹ Konkurrensverket dnr 512/2006

² MD 2007:26

nätet med el. Den tilltänkta lösningen godkändes dock inte av Energimarknadsinspektionen (EI) med hänvisning till att en sådan anslutning skulle medföra att nätet därefter inte skulle omfattas av det undantag för nätkoncession som gäller enligt 22 § förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857). Haparanda överklagade EI:s beslut till regeringen och yrkade att regeringen förklarar att det av EI godkända interna nät i form av vägbelysning får anslutas till andra interna nät som innehas av kommunen.

EI:s ställningstagande medförde att Haparanda i stället planerade att spänningssätta den nyuppförda gatu- och vägbelysningsanläggningen genom anslutning till Ekfors koncessionspliktiga nät. Ekfors vägrade dock att ansluta kommunens belysningsnät. Haparanda inkom den 6 oktober 2009 med en anmälan till Konkursverket gällande Ekfors agerande. I beslut den 25 augusti 2010 ålade Konkursverket Ekfors att ansluta och spänningssätta Haparandas gatu- och vägbelysningsnät till Ekfors elnät inom koncessionsområdet i Haparanda kommun. Konkursverkets beslut avsåg anslutningspunkterna Harjubacken vattenverk (Korpikylä pumpstation), Karungi Lövheden, Karungi skola och Karungi vattenverk. Den 15 september 2010 överklagade Ekfors Konkursverkets beslut till Marknadsdomstolen.

Den 26 augusti 2010 biföll regeringen Haparandas överklagande av nämnda beslut från EI. Regeringens beslut innebar att Haparandas gatu- och vägbelysningsnät (2,8 km efter byavägarna i Karungi samhälle i Haparanda kommun) omfattas av undantag från kravet på nätkoncession i ellagen även om anslutning sker till andra kommunala anläggningar. Haparanda anslöt den 2 september 2010 den nyuppförda gatu- och vägbelysningsanläggningen till kommunala anläggningar i anslutningspunkterna Mattila norra pumpstation, Karungi vattenverk, Karungi skola och Korpikylä pumpstation. Beträffande anslutningspunkten Karungi Lövheden bedömde Haparanda att förutsättningar för inkoppling med stöd av regeringsbeslutet inte var för handen.

Den 6 september 2010 meddelade Ekfors i telefax till Haparanda att de elabonnemang som efter kommunens självsvåldiga inkoppling nyttjas till försörjning av vägbelysningsanläggningar utan tillstånd kommer att fränkopplas med omedelbar verkan. Den 7 september anmälde Haparanda Ekfors fränkoppling till Konkursverket.

Efter att Ekfors kopplade ifrån nämnda kommunala anläggningar förelade EI den 10 september 2010 i fyra parallella beslut Ekfors att omedelbart återinkoppla elen till anläggningarna.³ Av EI:s beslut framgår att det var Haparandas anslutning av sitt nyuppförda vägbelysningsnät till fyra kommunala anläggningar som föranledde Ekfors att stänga av överföringen av el till dessa anläggningar. Ekfors har som skäl för detta bl.a. anfört att det aktuella vägbelysningsnätet har elsäkerhetsbrister. Med anledning av detta har Elsäkerhetsverket genomfört tillsyn av berörda elanläggningar samt det belysningsnät som matas av anläggningarna. I beslut den 9 september 2010 avslutade Elsäkerhetsverket sitt ärende då de fann att det var styrkt att anläggningen, inklusive det vägbelysningsnät som varit föremål för tillsyn samt dess kabelförband i mark, inte uppvisar några brister som föranleder vidare åtgärder.⁴ Ekfors kopplade trots detta inte in berörda anläggningar.

Med anledning av bland annat de ovan redovisade förhållandena ansökte EI om tvångsförvaltning av Ekfors nätkoncession för koncessionsområde 1892 Io. Den 30 september 2010 förordnade förvaltningsrätten i Linköping interimistiskt om tvångsförvaltning av Ekfors anläggning och som särskild förvaltare förordnades advokaten Johan Gullesjö.

Konkurrensverket skickade den 4 oktober 2010 ett preliminärt ställningstagande om åläggande att åter koppla in i detta ärende berörda kommunala anläggningar, ställt till Ekfors men skickat till den särskilda förvaltaren Gullesjö, för eventuella synpunkter. En kopia av det preliminära ställningstagandet skickades även till Ekfors.

Förvaltaren uppgav den 13 oktober 2010 till Konkurrensverket att han sett till att de fyra anslutningspunkterna för gatu- och vägbelysningsnätet som är aktuella i detta ärende – Mattila norra pumpstation, Karungi vattenverk, Karungi skola och Harjubacken vattenverk (Korpikylä pumpstation) – nu åter är anslutna till Ekfors nät via de kommunala anläggningar som de tidigare anslutits till. Gullesjö meddelade också att han inte avsåg att komma in med några ytterligare synpunkter på Konkurrensverkets preliminära ställningstagande.

³ Energimarknadsinspektionens ärenden dnr 770-10-102215 – 770-10-102218

⁴ Elsäkerhetsverket dnr 10EV2979

Skäl för beslutet

De aktuella gatu- och vägbelysningsnäten är nu åter anslutna till Ekfors nät via de kommunala anläggningar som de tidigare anslutits till. Mot bakgrund härav saknas skäl till ytterligare åtgärder i detta ärende.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit avdelningsrådet Stig-Arne Ankner.

Dan Sjöblom

Stig-Arne Ankner

Kopia till:

Haparanda Stad, c/o advokat Carl-Johan Ask, Advokatfirman Glimstedt,
Box 1027, 251 10 Helsingborg
Ekfors Kraft AB, Matarengivägen 15, 957 31 Övertorneå

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.